

Politicologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, 1978-2000

Wil Hout

Geschiedenis

De Rotterdamse politicologieopleiding opende haar deuren in september 1978. De opleiding werd gevestigd in de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, de faculteit die in 1963 was opgericht door socioloog Jacques van Doorn en die zich onderscheidde door de 'Rotterdamse formule' van beleidsgericht sociaal-wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Binnen de studierichting sociologie werd van oudsher politieke sociologie gedoceerd als verplicht vak voor sociologiestudenten, met aandacht voor politicologische vraagstukken. De bestuurssociologische afstudeerrichting bood studenten de mogelijkheid zich te specialiseren in de bestudering van het openbaar bestuur. De vakgroep Bestuurs- en Politieke Sociologie (BPS), sinds 1973 onder voorzitterschap van Professor Gerard Scholten en voorts bestaand uit politicologen (Rinus van Schendelen, Uri Rosenthal, Percy Lehning en Theo Toonen), bood sinds het studiejaar 1976-1977 ook het keuzevak politicologie aan (Davids en van Herwaarden 1993: 117).

Plannen voor uitbreiding van de Faculteit der Sociale Wetenschappen, die in het midden van de jaren zeventig kampte met een krimpende studenteninstroom, leidden in 1977 tot het voornemen een nieuwe hoofdvakopleiding politicologie op te richten. Deze zou worden gevestigd binnen wat officieel de studierichting sociaal-culturele wetenschappen heette en zou bestaan naast de hoofdvakopleiding sociologie. In de propedeuse zouden de politicologiestudenten een deel van hun onderwijs gezamenlijk volgen met de eerstejaarsstudenten in de sociologie, terwijl ook de kandidaatsfase verscheidene gemeenschappelijke studieonderdelen zou kennen. De sectie politicologie van de Academische Raad bracht in 1977 een positief advies over het uitbreidingsplan uit aan staatssecretaris Klein van Onderwijs en Wetenschappen (Davids en van Herwaarden 1993: 118, 121).

De oorspronkelijke opzet van de Rotterdamse opleiding politicologie, die zich volgens het ontwikkelingsplan van de Erasmus Universiteit vooral moest gaan richten op vraagstukken van beleid en (openbaar) bestuur, werd voor de start van het eerste cohort van studenten gewijzigd. Er werd gekozen voor vier specialisatierichtingen die een meer disciplinaire oriëntatie verraadden: empirische politicologie, normatieve politicologie, Nederlandse politiek en vergelijkende en internationale politiek (Davids en van Herwaarden 1993: 122). De opleiding politicologie ging in 1978 van start met 52 eerstejaarsstudenten.

De Rotterdamse politicologieopleiding was geen lang leven beschoren. Bezuinigingen in het hoger onderwijs troffen de Erasmus Universiteit in twee rondes. De operatie Taakverdeling en Concentratie (TVC, 1982) bepaalde dat er binnen de sociaal-culturele wetenschappen vooral afspraken met de Universiteit Leiden moesten worden gemaakt. Politicologie werd in eerste instantie ontzien, zij het dat wel ‘afstemming’ tussen Rotterdam en Leiden werd verwacht. Deze afstemming werd in samenhang gezien met de oprichting van de gemeenschappelijke Leids-Rotterdamse opleiding bestuurskunde, waarvoor TVC-vernieuwingsgelden beschikbaar kwamen (Davids en van Herwaarden 1993: 299-300).

De gemeenschappelijke opleiding bestuurskunde leek een plek te gaan krijgen binnen de vakgroep bestuurs- en politieke sociologie/politicologie (BPS/P) van de Faculteit der Sociale Wetenschappen, maar dit bleek, mede wegens het verschil van inzicht tussen de meest betrokken hoogleraren, Rosenthal en Van Schendelen, geen optie. Rosenthal bepleitte de oprichting van een nieuwe vakgroep en vond hiervoor gehoor bij de faculteit en het College van Bestuur. Het vertrek van een deel van de staf naar de vakgroep bestuurskunde leidde tot verzwakking van de opleiding politicologie. Ook de groeiende aantrekkingskracht van de bestuurskundeopleiding, die in 1986 140 eerstejaarsstudenten trok terwijl de instroom van politicologie stagneerde op 50, deed de positie van de Rotterdamse opleiding politicologie geen goed (cf. Dicke, 2003: 53).

De door minister Deetman in 1986 ingezette operatie Selectieve Krimp en Groei leidde uiteindelijk tot de sluiting van de Rotterdamse opleiding politicologie. De voorstellen voorzagen oorspronkelijk in de overgang van politicologie en maatschappijgeschiedenis naar de Universiteit Leiden en van de Rotterdamse en Leidse sociologieopleidingen naar de Universiteit van Amsterdam (Davids en van Herwaarden 1993: 302). Na een lange periode van advisering, discussie en protest werd uiteindelijk halverwege 1987 het voorstel aanvaard dat de opleiding politicologie in Rotterdam zou worden gesloten, dit in het kader van een principeakkoord tussen de Leidse en Rotterdamse faculteitsbesturen over de ‘uitruil’ van de sociologie- en politicologieopleidingen (Dicke 2003: 54-8; cf. Van Loon et al. 1988).¹

Deze uitkomst leidde ertoe dat de Rotterdamse politicologen moesten solliciteren naar posities bij de vakgroep Politieke Wetenschappen te Leiden en dat er in Rotterdam slechts een zogeheten ‘basisvoorziening’ politicologie zou overblijven (Davids en van Herwaarden 1993: 305-6). De basisvoorziening heeft tot het studiejaar 2000 een afstudeerrichting politiek en bedrijfsleven binnen de Leidse opleiding politicologie verzorgd (Dicke 2003: 65). Met de opheffing van de Leidse afstudeerrichting werd het boek van de Rotterdamse politicologieopleiding gesloten. Aan de Erasmus Universiteit is politicologie thans een aandachtsgebied van een aantal medewerkers van de opleiding bestuurskunde, alsmede een onderdeel van het onderzoeks- en onderwijsprogramma op het terrein van

¹ Het januarinumnummer van de 23^e jaargang van *Acta Politica* publiceerde verscheidene artikelen die waren gewijd aan de bevindingen van de visitatiecommissie die zich naar aanleiding van de SKG-plannen van minister Deetman had gebogen over de plannen voor de concentratie van opleidingen in de sociale wetenschappen.

ontwikkelingsstudies aan het International Institute of Social Studies, dat in 2009 onderdeel van de universiteit werd.

De opleiding

De Rotterdamse opleiding Politicologie wilde zich, naast de opleidingen aan de Universiteit van Amsterdam, de Katholieke Universiteit Nijmegen, de Vrije Universiteit en de Rijksuniversiteit Leiden, vooral onderscheiden door haar meer beleidsgerichte en minder ‘ideologisch’ geïnspireerde aanpak. Vooral de turbulente geschiedenis van de Amsterdamse en Nijmeegse politicologie-opleidingen wilde men in Rotterdam achter zich laten. De komst van een deel van de ‘groep-Daudt’² vanuit Amsterdam, waar het conflict tussen Professor Hans Daudt en een radicaal deel van de studenten had geleid tot een polarisatie over de oriëntatie van de opleiding, leverde de inspiratie tot een meer ‘empirische’ bestudering van de politiek aan de Erasmus Universiteit.

De tamelijk gematigde en Amerikaanse geïnspireerde aanpak van de Rotterdamse politicologie was mede de aanleiding tot de bezetting van de Faculteit der Sociale Wetenschappen door een groep politicologiestudenten in november 1978. Omdat de oproep van deze groep voor meer aandacht voor radicale (marxistische) politicologen onvoldoende gehoor vond bij de leiding van de opleiding besloot een aantal eerstejaarsstudenten de overstap te maken naar de Universiteit van Amsterdam (Dicke 2003: 36-7, 49).

De opleiding politicologie aan de Erasmus Universiteit was opgezet rond de vier bovengenoemde specialisaties, die in wisselende gedaanten aan de orde kwamen in de pre-specialisatiefase. In de oorspronkelijke, vijfjarige opleiding werd in de propedeuse een algemene inleiding in de politicologie en de politieke theorieën gegeven, naast een vak politieke en sociale problemen, dat politicologische en sociologische aspecten van centrale maatschappelijke vraagstukken behandelde. In de kandidaatsfase kwamen alle vier specialisaties ieder in één groot, semesterlang vak aan de orde. De ‘Rotterdamse formule’ werd in de politicologieopleiding vormgegeven door de aanwezigheid van het vak politicologie en sociologie van beleid, gecoördineerd door een politicoloog en een socioloog, alsmede van het kandidaatsvak bestuurskunde. Voor een opleiding die zich liet voorstaan op haar beleidsgerichtheid was de nadruk op methoden en technieken van onderzoek, zowel in de propedeutische als de kandidaatsfase, opmerkelijk.

De doctoraalfase van de politicologieopleiding werd gekenmerkt door een, voor haar tijd, vrij nadrukkelijke modularisering van het onderwijs. Alle studenten moesten verplicht alle vier vakken van één van de specialisaties (de ‘hoofdspecialisatie’) volgen en daarnaast twee maal twee cursussen

² Twee belangrijke ‘leden’ van de groep-Daudt waren Uri Rosenthal en Percy Lehning. Zij maakten in de eerste helft van de jaren zeventig de overstap naar Rotterdam. Andere leden waren Ben Hoetjes, Jan de Lange en Leon Masset. Hoetjes vervolgde een wetenschappelijke carrière in Leiden en Maastricht, terwijl De Lange en Masset niet-academische betrekkingen vervulden.

uit de overige drie specialisaties kiezen, waardoor er twee ‘bijspecialisaties’ zouden ontstaan. Deze oorspronkelijke opzet ging al snel na het begin van de doctoraalfase op de helling. Afwijkingen van het voorgeschreven model werden eerder regel dan uitzondering nadat een aantal studenten uit het eerste cohort met succes hadden betoogd dat het kiezen van twee hoofspecialisaties hun in staat zou stellen hun doctoraalonderzoek en –scriptie (zie verder hieronder) te schrijven op het breukvlak van twee deelgebieden binnen de discipline.

Naast de specialisaties werd, in het eerste en het tweede doctoraaljaar, het vak algemene politicologie aangeboden, met als doel studenten direct in contact te brengen met klassieke auteurs binnen het vakgebied en hun aldus te laten reflecteren op de kernthema’s van de politicologie. Deze opzet leidde ertoe dat de jaarcohorten binnen de opleiding vrijwel intact bleven, omdat de politicologiestudenten veel gezamenlijke onderwijsactiviteiten volgden.

Was de reeds genoemde aandacht voor methoden en technieken van onderzoek al opmerkelijk voor een opleiding die zich liet voorstaan op haar praktijk- en beleidsgerichtheid, dit gold zeker ook voor de grote nadruk die in de doctoraalfase kwam te liggen op het zelfstandig onderzoek van de studenten. Behalve de verplichte doctoraalscriptie waar de opleiding mee werd afgesloten, moesten studenten ook, als onderdeel van het eerste doctoraaljaar, een empirisch onderzoek uitvoeren. Dit onderzoeksproject, dat ook de vorm kon krijgen van een onderzoeksstage bij een organisatie, diende een directe relatie te hebben met de gekozen specialisatie.

De belangrijkste vernieuwing van de Rotterdamse opleiding kwam tot stand toen, op initiatief van vakgroepvoorzitter Van Schendelen, in 1986 de afstudeerspecialisatie politiek en bedrijfsleven werd opgericht. Van Schendelen, die in zijn onderzoek steeds meer aandacht was gaan besteden aan de interactie tussen het nationale en Europese politieke bestel en de private sector, wilde hiermee een profielverandering bewerkstelligen die de politicologieopleiding aantrekkelijk zou maken voor het soort studenten dat zich aangetrokken voelde tot meer toegepaste studierichtingen als bestuurskunde. Een groep van sceptische medewerkers, grotendeels bestaand uit degenen die later naar Leiden zouden verhuizen, verzette zich tegen de plannen rond de nieuwe specialisatie wegens de dreigende verwatering van de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding politicologie. Van Schendelen wist door slim opereren in de universitaire politiek de specialisatie toch van de grond te krijgen.

De staf

De vakgroepen BPS/P en politicologie hebben steeds een tamelijk bescheiden formatie gekend. De omvang groeide van vijf stafleden in de jaren zeventig tot ca. 14 in de jaren vóór de opheffing van de opleiding. De oorspronkelijke bezetting van de vakgroep bestond, als eerder genoemd, uit Gerard (G.H.) Scholten, die in 1971 tot hoogleraar werd benoemd en in 1979 vertrok naar het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, waar hij Secretaris-Generaal werd. Rinus (M.P.C.M.) van Schendelen werd in 1971 in Rotterdam aangesteld en werd in 1980 benoemd tot hoogleraar Encyclopaedie van de

Politicologie. Uri Rosenthal kwam in 1973 van de Universiteit van Amsterdam naar de Erasmus Universiteit en werd in 1979 benoemd tot hoogleraar Politicologie. Gezamenlijk drukten de drie oorspronkelijke medewerkers van de vakgroep in de jaren zeventig een duidelijk stempel op de Nederlandse politicologie door de publicatie van een veelgebruikte handboek over het openbaar bestuur (Rosenthal, Van Schendelen en Scholten, 1977). Van Schendelen, onder meer verantwoordelijk voor studies naar de Nederlandse politieke elite, richtte zich vooral op het onderwijs in de empirische politicologie. Rosenthal, die in 1978 aan de Erasmus Universiteit promoveerde op een politiek-vergelijkend proefschrift dat werd geïnspireerd door Samuel Huntington, ontwikkelde zich langzamerhand in de richting van de bestuurskunde en de besluitvormingsanalyse.

In respectievelijk 1975 en 1976 werden de latere hoogleraren Percy (P.B.) Lehning en Theo (T.A.J.) Toonen aangesteld als wetenschappelijk medewerkers. Lehning, een wereldwijd erkend specialist op het gebied van de Rawlsiaanse politieke theorie, werd verantwoordelijk voor de normatieve politicologie. Toonen, afkomstig van de Katholieke Universiteit Nijmegen, bracht vooral versterking op het terrein van de bestuurskunde en de Nederlandse politiek. Van 1977 tot 1979 was de Engelse politicoloog Valentine Herman, gespecialiseerd in parlementair onderzoek en vraagstukken van regeringsvorming, kort aan de vakgroep BPS/P verbonden.

Met de start van de hoofdvakopleiding politicologie werden verscheidene nieuwe benoemingen gedaan op de diverse deelreinen van de politicologie. De uit Nijmegen afkomstige Hans (J.G.A.) van Mierlo werd in 1979 benoemd en was tot zijn vertrek naar Maastricht in 1987 werkzaam binnen het veld van de Nederlandse politiek; zijn onderzoek richtte zich vooral op vraagstukken van openbare financiën en de publieke sector. In 1979 werden ook Leo (L.G.) Gerrichhauzen en Merijn van Giessen benoemd. Gerrichhauzen, afkomstig uit Nijmegen, had een bestuurskundig-politicologische specialisatie. Van Giessen, opgeleid aan de Universiteit van Amsterdam, richtte zich op de Nederlandse politiek. Gerrichhauzen en Van Giessen besteedden in hun onderzoek vooral aandacht aan het Nederlandse volkshuisvestingsbeleid. Gerrichhauzen, die na zijn vertrek een carrière zou hebben als wethouder en directeur van een adviesbureau, promoveerde in 1990 op een proefschrift over woningbouwcorporaties. Van Giessen zou later directeur Woningmarkt worden op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De jaren 1980-1981 zagen een verdere expansie van de staf van de Rotterdamse politicologie. Koen Koch, tot dan werkzaam aan het Europa Instituut in Utrecht, werd aangetrokken om invulling te geven aan de specialisatie vergelijkende en internationale Politiek. Kochs onderzoek betrof een breed spectrum, van staatsvorming tot kernbewapening en, vooral later, ook de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog. Hij werd in 1999 bijzonder hoogleraar in Groningen. In 1980 werd Arthur (A.B.) Ringeling benoemd tot hoogleraar, voornamelijk voor het onderwijs en onderzoek op het terrein van beleid en bestuur. Kenneth (K.I.) Hanf kwam naar Rotterdam van de Freie Universität Berlin en gaf onderwijs over en deed onderzoek naar internationaal-bestuurskundige thema's. Hans (J.N.M.) Charmant werd aangesteld voor onderwijs en onderzoek op het vlak van de politieke theorie. Bert

(A.A.G.) Pijnenburg en Cees (C.P.) Middendorp versterkten de vakgroep voor de empirische politicologie. In de jaren tachtig werkte Riemke (R.A.) Riemersma, opgeleid in Leiden, enige jaren als docent internationale betrekkingen. Jan de Jong kwam, na zijn studie in Amsterdam, in 1981 naar Rotterdam voor het verzorgen van onderwijs in de Nederlandse politiek.

Met de vorming van de vakgroep Bestuurskunde als zelfstandige eenheid in 1984 verlieten de hoogleraren Rosenthal en Ringeling, alsmede de medewerkers Toonen en Hanf, de politicologie. Deze verandering leidde tot de openstelling van twee vacatures, vervuld door respectievelijk Wil Hout, opgeleid binnen de Rotterdamse opleiding politicologie, voor het vakgebied van de internationale betrekkingen, en de Amsterdamse politicoloog Huib Pellikaan, die vooral op het gebied van de politieke theorie en politieke economie werkzaam zou zijn. Vanaf 1984 kende de vakgroep politicologie voorts een bijzonder hoogleraar internationale betrekkingen, in het bijzonder voor de studie van het Nederlands buitenlands beleid, aangesteld namens het Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken (NGIZ). De eerste twee bezetters van de leerstoel waren Sam Rozemond, vice-directeur van het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen Clingendael (1984-1989), en Godfried van Benthem van den Bergh, hoofddocent aan het Institute of Social Studies (1989-1997).

Lehning, Koch, Pellikaan en Hout werden, als uitvloeisel van de SKG-operatie, in 1989 aangesteld bij de Leidse vakgroep Politieke Wetenschappen. Lehning, die van 1987 tot 1988 al interim-decaan van de Faculteit Sociale Wetenschappen te Rotterdam was geweest, keerde in 1990 terug als hoogleraar bestuurskunde, in het bijzonder de studie van de normatieve aspecten van het openbaar bestuur en vervulde in de periodes 1991-1994 en 1998-2001 andermaal het decanaat van de faculteit.

Middendorp en Pijnenburg waren tot hun overlijden, in respectievelijk 1995 en 2001, werkzaam binnen de basisvoorziening politicologie. Van Schendelen en Charmant zouden, na de integratie van de basisvoorziening in de opleiding bestuurskunde, tot aan hun pensionering aan de Erasmus Universiteit verbonden zijn. Voorts waren, sinds het begin van de jaren negentig, Jan (J.J.) Pelle en Ko (J.) Colijn werkzaam op het terrein van de politicologie. Pelle verruilde de basisvoorziening in 2002 voor een wethouderschap. Colijn, die in 2011 ook directeur werd van Instituut Clingendael, is sinds 2006 bijzonder hoogleraar Internationale Betrekkingen namens het NGIZ. Markus Haverland, sinds 2007 universitair hoofddocent politicologie bij de opleiding bestuurskunde, werd in 2012 benoemd tot hoogleraar politicologie.

De studenten

Gedurende het bestaan van de opleiding Politicologie schreven zich in totaal 457 studenten in voor de opleiding. Van hen studeerden tussen februari 1984 en augustus 1992 174 personen af als doctorandus in de politicologie (zie tabel 1).

Tabel 1: Aantallen eerstejaarsstudenten en afgestudeerden, opleiding Politicologie (per academisch jaar)

Academisch jaar	Eerstejaars	Afgestudeerden
1978-1979	52	
1979-1980	46	
1980-1981	41	
1981-1982	52	
1982-1983	74	
1983-1984	48	2
1984-1985	54	13
1985-1986	40	7
1986-1987	50	14
1987-1988		17
1988-1989		52
1989-1990		28
1990-1991		11
1991-1992		30
<i>Totaal</i>	<i>457</i>	<i>174</i>

Bron: Dicke 2003: 118-119.

Tabel 2 geeft aan dat van de 174 politicologen die tussen 1978 en 1992 aan de Erasmus Universiteit zijn opgeleid, de meerderheid afstudeerde binnen de specialisaties vergelijkende en internationale politiek (37 procent) en Nederlandse politiek (25 procent). Hiernaast koos 26 procent voor een afstudeertraject in de empirische of normatieve politicologie. De afstudeerrichting politiek en bedrijfsleven, die in de laatste vijf jaar van de opleiding bestond, leverde toch nog 10 procent van de Rotterdamse politicologen.

Tabel 2: Specialisatie van afgestudeerden, opleiding Politicologie

Specialisatie	Aandeel van afgestudeerden
Empirische politieke theorie en onderzoek	14%
Nederlandse politiek	25%
Normatieve politieke theorie en onderzoek	12%
Politiek en bedrijfsleven	10%
Vergelijkende en internationale politiek	37%
Vrije afstudeerrichting	2%

Meer dan een dozijn van de in Rotterdam opgeleide politicologen heeft gekozen voor een carrière in het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Acht Rotterdamse politicologen werden hoogleraar: Hans Blokland (Humboldt Universiteit Berlijn), Martin van Gelderen (Universiteit van Göttingen), Paul 't Hart (Universiteit van Utrecht), Martin van Hees (Vrije Universiteit Amsterdam), Wil Hout (Erasmus Universiteit Rotterdam), André Nollkaemper (Universiteit van Amsterdam), Karien Stronks (Academisch Medisch Centrum, Amsterdam) en Bertjan Verbeek (Radboud Universiteit Nijmegen). Marlies Galenkamp en Hans Luyten zijn universitair hoofddocent aan respectievelijk de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Universiteit Twente. Andries van den Broek en Jean Marie Wildeboer Schut zijn beiden wetenschappelijk medewerker bij het Sociaal en Cultureel Planbureau en Monika Sie Shian Ho is directeur van het wetenschappelijk bureau van de PvdA, de Wiardi Beckman Stichting.

Verscheidene Rotterdamse politicologen bekleden gezichtsbepalende posities in de journalistiek: Henk van den Berge (Reformatorisch Dagblad), Gerry van der List (Elsevier), Philip Pieterse (NOS), Frank Renout (correspondent in Frankrijk), Bram Schilham (NOS nieuws) en Bertus Tichelaar (EO). In het binnenlands bestuur hebben Gert-Jan Buitendijk (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), Erik Gerritsen (Jeugdbescherming Amsterdam), Bart de Leede (Instituut voor Maatschappelijk Werk in Tilburg), Jan Pelle (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) en Henk Rosman (Kamer van Koophandel Brabant) hoge posities. Voorts bekleden Frank van Beuningen (consul), Sander Cohen (plaatsvervangend ambassadeur), Koen Davidse (directeur), Rob Swartbol (ambassadeur) en Peter van der Vliet (plaatsvervangend permanent vertegenwoordiger) hoge functies bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Leidende functies in private en non-profit organisaties worden bekleed door Richard Born (Berenschot), Marc Bruijnzeels (Jan van Es Instituut), Margot Hoppe (Kiadis Pharma), Wilco de Jonge (Amnesty International), Herman Nieuwenhuis (public affairs-bureau TOPIQ) en Anton Vliegthart (concertzaal De Doelen).

Literatuur

Davids, M. en Herwaarden, J. van 1996. *Erasmus Universiteit Rotterdam, 1973-1993*, Rijswijk: Universitaire Pers Rotterdam.

Dicke, M. 2003. *40 jaar FSW: De Rotterdamse formule in de praktijk*, Rotterdam: Faculteit der Sociale Wetenschappen, Erasmus Universiteit Rotterdam,
http://www.eur.nl/fileadmin/ASSETS/fsw/boek_40jaar_fsw.pdf .

Loon, P.J.J.M. van, Stokman, F.N., Hucht, C. van der, en Moorer, P. 1988. 'Sterkte/zwakteanalyse sociologie, politicologie en bestuurskunde', *Acta Politica* 23: 21-60.

Rosenthal, U., Schendelen, M.P.C.M. van, en Scholten, G.H. 1977. *Openbaar bestuur: Organisatie, beleid en politieke omgeving*, Alphen aan de Rijn: H.D. Tjeenk Willink.

Uitreiking van de eerste Kandidaatsbul politicologie aan Ben Donders door vakgroepvoorzitter prof.dr. Uri Rosenthal, 1 oktober 1981

© *Collectie Historisch Fotoarchief Erasmus Universiteit Rotterdam*